

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

БЕЗ РАДА И БЕЗ КРОВА.

Већ је довољно познато, од колико је штетних моралних последица оскудица и недовољност станова. Услед тога, и што многи остају без крова над главом, често је по неко принуђен, да пође путем злочинства, којим, може бити, не би никад пошао, ако би још на време дошао у другу околину; ако би у великоварошком метежу нашао какве моралне потпоре, ако би био уверен, да, у сред те многољудности, није сам и од свију напуштен, него, да му се ипак нека кућна врата отварају, где може отпочинути и добити нове снаге у борби за живот. Овде хоћемо да опишемо и пажњу ширега круга скренемо на два така добротворна дома, на берлинску *Радничку Колонију* и на *Азил* (прибежиште) за лица која су без крова остала. Оба су установањена приватним средствима и до сада су веома корисно делали, али би се племените тежње могле још и далеко више остварити, кад би за то било обилније помоћи од стране имућнијих. Ту је пространо поље, да свако у истини покаже своју праву љубав према ближњем, да на делу посведочи оно, што је тако често и обично само на устима. Држава је данас још у приликама, да без јаке помоћи приватних не може довољно да одговори свом великом социјалном циљу, а они не треба бојажљиво да затварају ценове своје испред оних паћеника, којима се помоћи мора!

1. Берлинска Радничка Колонија.

„Up dem Wedding“, тако се некад зваше стари племињски дворцац, подигнут испред северног дела Берлина, и „на Ведингу“ зову и данас берлинци онај велики и јако насељени део вароши, који се пружа испред некадашње оранијенбуршке капије. Раније то беше земља пустира, и колонисти, који се у последњој трећини осамнаестог столећа, на заповест краљеву, ту населише, с тешком муком су из мршава земљишта извучили мало плода. Али ова, тако презирана и песковита земља носи данас друге и веома богате плодове: куће на четири и пет спратова, поређане у улице, којима краја не можете догледати; на ипак њихови становници исто тако мучно зарађују свој хлеб, као и некадашњи колонисти, настањени ту на заповест великога Фридриха. Случајно или намерно, тек и данас налази се на Ведингу, „up dem Wedding“, једна колонија, коју је веома интересно упознати, али за коју само мали део берлинскога становништва нешто зна, јер се ретко о њој говори а још ређе пише. Па ипак, тако у тишини, дејствује она веома корисно, и неуморно доприноси изравнавању социјалних противности, задовољна са успесима својим, које јој радосно признају њени ученици, и на пажљивом уважању, које налази на највишем месту, јер, кад је недавно свечано појачавана колонија, цар је послао једног од ађутаната, да га при тој свечаности заступа.

Одавно сам био намеравао, да посетим ову колонију, али је све остало само гола намера до једног случаја, који ме најзад директно нагна. Један просјак, коме сам мали дар уделно, још стајаше крај мене, нешто устежући се, и у рукама окреташе свој шешир, који једва да се још могаше звати шеширом. „Желите ли још што?“ — „Јест, ако ми за то нећете замерити; да ли немате карте за радничку колонију?“ — Мордох казати да немам, али упитах човека, да ли може бити и без карте пуштен. „Не, навала је велика“, па, и непитан, причаше ми, да је прошле зиме више месеца у колонији ра-

дио, а у пролеће, на жалост, наговорен неким познаником, изашао, зато би сада желео само да га приме. Рекох му, да ми се јави после неколико дана, пошто се наддам, да ћу му моћи тада жељу испунити, и бејаш весео што ћу сад, овако „приморан“, једанпут разгледати берлинску радничку колонију.

Дуг је пут дотле, док се од Вединга, кроз дугачке улице и пространа поља, уђе у рајникендорфшку улицу, која има карактер и сеоски и варошки: час велике и нове куће за давање под закуп, као какве касарне, час ниске кућице, чији кровови, рекао бих, земљу додирују, овамо гомиле дрва и камења поред подивљалих вртова, онамо брижљиво обделавана пољца и празне зградице, на све стране повучене улице и тек мало насељених кућа. Ту, у месту које светска варош није притисла, склопила се берлинска радничка колонија; ту је њен дом, који те чисто зове некако пријатељски, са красивим вртом напред, скромном предњом кућицом и уз то већим зградама, које служе нарочитим сврхама Колоније.

Но пре, него што бисмо се користили љубазношћу и предусретљивошћу домаћиновом за потребна разгледања, неће бити без потребе, да бацимо један поглед на постанак, значај и смер ових радничких колонија у опште, а берлинске посебице. Те колоније су произашле из тежње, да се стаје на пут модерној невољи, званој скитничко просјачење, које чешће нагло повећава број злочинстава, и да је, ако не са свим уклопи, а оно бар сведе на мању меру. Између разних предлога, учињених тога ради, налази се и предлог: без рада и крова остале прибрати привремено на борављење у радничким колонијама.

Пастор Д-р од Боделшвинг први је, који се практички прихватио тога посла, уредивши августа 1882. код Вилефелда, под именом „Вилхелмово село“ двојаку једну таку радничку колонију, која је имала сврху: онима, који немају рада и траже га, без обзира на вероисповед и сталеж, давати посла, у колико су заиста још за рад подобни, било сеоски или ма који други, док не буде могуће на другом месту корисна рада наћи им, и тако пружати им руку да се отргну од живота беспосличења и скитње; а тиме опет нерадним вагабундама да се не да могућности за извињавања, да бајаги немају никаква рада.

Пошто је Д-р Боделшвинг овај благотворни посао отпочео и њиме постизавао најбоље успехе, тако, да је привлачно пажњу, стало се питати: да ли се ове колоније могу заводити и по великим варошима? Јако се бојало, да неће вароши у том случају привући још већи број лица без рада осталих и нерадних вагабунда! При свем том није се дало тиме заплашити, јер се надало, да бојазни не може од тога бити, ако буде јаке пажње и правилне организације, даље, ако буде споразума са сличним заводима. Та је нада најрадосније потврђена. Пошто је уклоњен тај најтежи приговор, приступи се и у Берлину завођењу једне радничке колоније по образцу Боделшвингову, а поље ту беше припремљено, у колико је већ постојало удружење за помоћ без рада заосталима, које је овим лицима од октобра 1882. сваке недеље пружало доручак и том приликом их религиозним духом напајало. Тако помагани, почели су молити удружење, да им даје не само недељно милостину, него редовнога рада. Да би се томе одговорило, образова се из удружења један нарочити одбор, који озбиљно и предано, материјално помогнут пријатељима и присталицама, приступи остварењу Берлинске Радничке Колоније. У први мах узета је под закуп кућа и ту уређена радионица, где без рада

остала лица посла налажаху, а по том, да би им поред корисних пословања могло дати стан и храну, удружење дође до свог властитог земљишта у улици рајнкендорфској и ту, 1. маја 1883., отвори прву Берлинску Радничку Колонију.

Колонија је с почетка напредовала лагано, јер управа мораде тек искуство тећи и учити се. Пре свега беше тешко удесити згодан и користан рад, као и промет производа, а не мање тешко беше унети у колонију исправан дух, јер не требаше да буде ни корекциони завод, ни хапсана, ни индустријско предузеће, него само колонија, која би на своје раднике васпитно, хришћански утицала. И пријаве с почетка беху врло умерене, јер за првих девет месеца пријави се само 45 колониста, најразличнијих сталежа. Од године 1885. почиње колонија добијати нарочита маха; у њој и годинама за њом беше у заводу не мање него 595 колониста, и завод им гарантоваше борављење ту, храну, рад и заслугу. Како разнородним позивима припадаху, види се из тога, што међ њима беше 276 занатлија, 105 радника, 88 трговаца, 35 писара, 15 слугу, 8 уметника, 7 учитеља, 5 чиновника, а 21 немадоше никаква стална занимања.

Састављање тако разноврсних радника било је тешкоћа по избор рада, јер требало је дати рад, за који би се могао сваки употребити, а не да му треба недељама тек учити се; за тим, тај рад је требао бити такав, да сваки може после неколико дана удруженога рада заслужити бар храну себи; па онда у појединим врстама производа морало се пазити, да се не дају испод обичне пијачне цене, како би се сачувало од оправдана прекора, који се од стране занатлија чини раду осуђеника, да се за љубав предузимача или радника наноси штета занату тога места; сем тога морало се гледати и на то, да буде што различнијих радова, да би сваки колонист, према својим подобностима, добио најподеснији посао, и, најпосле, што је најважније: у већини других колонија, којих је двадесет две, растурених свуда по провинцијама, занимало се и пољском привредом и још другим чим, што за Берлин није могло бити, него се ту морало ограничити са свим на индустрију. Берлински колонисти према томе занимају се фабрикацијом стакларије, столарским радовима, вртарством, шлетарством, израдом бичева, четака, писменим радовима и шиљањем радника на радове надничара и т. д. Наравно, да колонисти морају вршити и домаће послове у колонији, у контоару као и радионицама, у кујни, дворишту и врту; морају готову робу доставити и нужне поруке саопштавати.

Ови означени радови врше се тројако: прво, за рачун колоније; друго, у колонији за рачун предузимача, који плаћа надницу и коме се даје радна снага и радионица, а сам да се стара за наставу, надзор, оруђа, набавку сировина и промет робе; треће, пословањем колониста изван колоније на надницу. Први је начин без поговора тај, који треба највише желети и коме ваља највише тежити, јер колонија тако може најбоље вршити свој васпитни утицај; други је најудобнији, а трећи награђује најбоље, па ипак ће се оба ова начина избегавати и све више првом приклањати, што буду бољи имовни одношаји колоније. Приходи се њени састоје из улога око три хиљаде чланова удружења за берлинску радничку колонију, из давања једном за свагда од стране оних, који постају добротвори или покровитељи друштва, из редовних и нередовних прикупљања прилога и приноса од радова колониста. У опште узевши, две трећине колониста заслуже колико стају удружење, а то је дневно по 55 фенига, и осем тога један вишак од 35 фенига до 3 и 5 марака недељно; поједини су и до 8 марака дотеривали, међутим, једна трећина колониста није заслуживала ни колико стаје. Да би се препуцавање избегло, правило је, да се примају само они, који од кога члана удружења испуњен купон донесу; по себи се разуме, да се чине изузеци у случају, кад има места, а пријављени невољник чини упечаток добра човека. Колониста, ступајући у колонију, обавезује се, да ће месец дана у њој остати; за свакога се држи отворен рачун, који он лично може разгледати сваки пут у очи недеље. Ако има вишка, исплаћује му се у готовоме, кад из колоније изађе; но док је још у колонији, може њиме слободно располагати, само не сме куповати спиритуозна пића, којих не сме никад бити у колонији. Пошто је колонист четири недеље у колонији радио, радо ће му се одобрити одсуство да рада потражи, а разуме се да може тога ради и пи-

сати коме хоће, као што му управа колоније за то у опште свачим стоји на руци.

Пошто смо исцрпили у неку руку теориски део, да прехемо на практични и да са стручним вођом прођемо кроз радничку колонију, која је, ради подсећања, метнула на себе ове мудре речи Светога Писма: »Борите се за то, да би сте на миру били и своје заслужили, а радите само својим властитим рукама«.

Као што смо већ поменули, берлинска радничка колонија има више удвојених здања, која служе разним сврхама колоније. Свуда, куда смо крочили, пада у очи највећа чистоћа; увек се примећува тежња, да сва колонија пробудује упечаток пријатељства и примамљивости. И то пријатно расположење још се у знатној мери појачава, кад угледамо скромне колонисте, у одело за рад обучене, и кад посматрамо љубазну предусретљивост кућног особља. Овоме је, пошто је ту скоро колонија повећана, уступљена сва предња страна куће, где је и библиотека, чије књиге и часописи колонистима стоје на расположењу, кад су слободни, као и пространи контоар у партеру, где послују и колонисти, књиговодству вични.

Иза овог предњег дома пружа се велико двориште, у коме су лисната дрвета и места за одмор, која колонистима лети служе зарад опорављења, кад нису на раду; они ту шетају или седе једно поред друго у малим групама, и причају један другом своју ранију судбину, у којој увек има многог чега. Многи је колонист тек овде, у овом мирном куту светске вароши, дошао до потпуне увиђавности својих погрешака у животу, многога је тек овде оставио његов инат, многи се тек ту почео горко кајати! А у многим случајима то још није било доцкан. Из те колоније испредаху се конци, који водеше животу новом, корисном. Са тог удаљеног места, које се начинило мирним пристаништем за велики број у борби за живот саломљених, враћаше се по неки »изгубљени син«, покајнички и поправљен, родитељској кући. Уз редован рад, томе много доприноси васпитни утицај колоније, који никако није такав, да се »озго« чиновницима утиче на колонисте, и религиозни дух, који провејава целом колонијом, али никад не излази као наметнут. Једна нарочита, мала капела, која је, кад у двориште ступимо, са десне стране, уређена је недавно за божји службу, а колонисти, уметности вични, украсили су је живописима и разнобојним стаклом; предикаоница, олтарски намештај, и све потребне ствари по могућству справљене су само у колонији. У продужењу ове најчудније од свију берлинских богомоља, а која је некада као сала играња служила правом мирском задовољавању, подиже се ново, красно од цигала озидано, двоспратно здање колоније, које главном страном својом иде дуж дворишта. У сутурену је велика кујна, у којој, као и у околним одељењима где су потребне намирнице смештене, раде, практички упућивани, колонисти у белим кецељама; одмах је ту близу перионица, дезинфекционо одељење, где се у кључалој води и врелој пари одело нових колониста ослобођава од свега »што ту мили и гамиже«; даље купатило са тушевима и ћелије са кадама. Кад се успнемо у партер, имамо пред собом три сале, од којих се у првим двома заједнички обедује, а трећа служи као читаоница, али која се, како већ хармонијум њен показује, употребљава за вежбања и приказивања музичка. И док у првим двома имамо по шест дугачких столова, у овој трећој је већи број мањих столова, како би се око њих могли скупљати колонисти ближе спријатељени. Први и други спрат имају по три сале за спавање са по двеста гвоздених кревета, од којих увек су по два један над другим. Постеље су бројем обележене и крај сваке је утврђена таблица, на којој је име привременог имаоца њена са назначењем на каквоме је послу у колонији. На сваком степеничном савијутку је још соба за надзорног чиновника; на тавану су одељења за одело и рубље, у којима се чувају ствари, које су колонисти на себи донели, као: одело, обућа, сандучићи и т. д. Све просторије имају најбољу вентилацију и у хигијенском погледу свачим потпуно задовољавају; све је свеже и чисто, нигде се не може опазити никакво тврдичење у простору, све је до краја згодно и издашно.

На другој страни дворишта, дужином његовом, пружају се махом једноспратне и узане радионице, у којима колонисти раде, упућивани и надгледани од стране пословођа. Ту је најпре столарница са педесет тезга, за којима се увек ради, јер

је продаја скрињца за сир, јаја, резанце, узлику, чоколаду, и шећер непрекидно велика, поред тога граде се и боље ствари, тањире, ормани, столови, сточићи и т. д., које се поглавито по базарима купују. Велики размер узима, даље, фабрикација метала и нужних завоја, а добру зараду у последње време даје справљање простирака за под и степенице од тричаних стодличних отпадака; између осталог колонија је лићеровала такве асуре за зидове једне болнице у Занзибару, источно афричке мисије. За фабрикацију обмотача боца има увек порука, само што на томе мало се веома заради, као и на лепшењу разних скрињца, плетењу котарица и изради папирних чипака за букете, торте и т. д. Да се не пренебрегава ни сама уметност, види се из тога, што се последње године двојица колониста занимаше израдом слика у масним бојама; „али,“ нешто меланхолички изражаваше своје мишљење домаћин који нас је проводио, „и још једнако чекамо на потрошаче ових уметничких производа наше колоније.“ Да се колонисти употребљују и као обућари, кројачи, вртари, зидари и т. д., наравно служећи само својим друговима односно колонији, — једва је потребно нарочито напомињати.

Што се тиче посла колониста, обазире се, колико је год могуће, на раније занимање њихово, али ограничени радови колоније на жалост само у ретким случајима дају могућности за то. Обично треба колонисту петнаест дана док се обучи да му посао иде лакше од руке и да може заслужити своје издржање; али и ту махом све зависи од уметности и, поред добре воље, које на радост увек има, од снаге. У том погледу, бар за прво време, не сме се много тражити, јер већина тих што у колонију ступају веома је ослабљена пијанством и скитничењем. Ономе, ко се као нов пријави да у колонију ступи, ако буде примљен, најпре се прочитају правила строгог кућевног реда у колонији и обавезе се, да се тих правила тачно придржава; као погодба, без које се не може бити, тражи се од сваког послушност, тачност, чистота, уздржавање од спиритуозних пића, а пушење се трпи. И најмањи отпор према чиновнику, изазивање незадовољства у колониста, уношење спиритуозна пића кришом и т. д. повлачи за собом одмах искључавање из колоније, и у том случају нема права тако искључени да захтева свој зарађени вишак, ако би га имао. Да би се избегла непрекидна промена, прописано је, да колонист мора остати у колонији четири недеље; ако ће по протеклу овог „времена проба“ да изађе, мора на двадесет четири часа раније то да јави. Али колонисти се обично осећају тако добро, да остају дуже време у колонији, два, три, шест, девет, па и дваест месеца.

Тачно је прописано у чему ће се провести дан у колонији. У пет сати ујутру звони у дворшћу, буде се који спавају, сви устају, намештају своје постеље, умивају се, обуку и, на поновљени знак звона, сваки је у радионици. У шест сати звоно их позива у салу на доручак — супа с брашном поред парчета ваљаног хлеба; одмах за тим свештеник са песмом свију започиње и опет тако песмом завршује јутрењу молитву, а после ове долази кратак извештај једнога помоћника колоније за последњи дан, колико је дошло, колико отишло колониста, шта је који радио у току дана и т. д. Опет се по томе иде на рад, који се за мало прекида око 9¹/₂ сати, па онда траје све до подне. У подне су сви колонисти у сали за обедовање ради ручка, који је увек из хранљивих и укусних јела, махом поврћа и меса уз хлеб, и сваки има довољно. Пошто домаћин по ручку изговори кратку молитву, колонистима се оставља како ће остало време, до једног сата, провести. Једни су се прикупили, па пуше и причају, други иду горе доле по дворшћу, трећи се задржавају у врту; неки су опет нашли какву књигу у библиотеци и жудно је читају. У један сат поново започиње рад и, прекидан само за мало ради ужине око четири сата, марљиво се ради све до шест сати и педесет минута, а тада, на знак звона, колонисти остављају оруђа, радионице распремају и т. д. и у седам сати вечерају вруће супе поред хлеба. После вечере, колонисти су до девет сати остављени самима себи, а после се дан свршава вечерњом молитвом и све оде да почива. Суботом ради се само до пет сати по подне; за она два сата, до седам сати, колонисти имају да очисте и поправе своје ствари и да у магацину колоније за робу купе ситнице, које су им потребне. Недеља је прави дан одмора; колонисти, који имају боље одело, посећују службу

божију у којој од ближних берлинских цркава, а за остале држи се служба у капели колоније. После подне скупљају се колонисти опет на један сат молитве и по том остају да сви скупа проведу тако звано „вече за чај,“ којом приликом се даје чај са бискитом и сваки осећа неусиљену и ведру љубазност. О тим вечерима, када се заједнички свира и пева, узима учешћа увек како мисонар тако и инспектор са својом породицом; често се ту нађу и други пријатељи колоније, као и, у другој и захвалној оданости, ранији колонисти, који су увек добро дошли и срдечно примљени. На тај начин недеља је леп и хармоничан одјек, као што је хармоничан и сав онај упечаток, који чини колонија на посетиоца и у исто време буди жељу, да би нашла обилатије потпоре и већег уважања у ширим круговима берлинскога света, него што је то до сада било.

Тада би радничка колонија могла развити још у много већем обиму своје благотворно делање, јер је навала тако велика, да се само мали део оних, који на њена врата закупају, може пустити. Последње године 3255 људи молило их да их колонија прими, од којих само 526 могло се примити; остали су морали, пошто су оснажени једним ручком, путовати даље. Примљени припадали су раније најразличнијим занимањима; међу њима беше, поред радника и занатлија, некадањих архитекта, чиновника, скулптора, књижара, кандидата теологије, медицине и философије, хемичара, правника, инжењера, трговца (само 73), кандидата за учитеље, сликара, пољопривредника, учитеља, ректора, фотографа, глумца и т. д. Васпитни успеси колоније, као што смо већ поменули, бежу до сада веома повољни, јер, не узимајући у рачун нешто изузетака, у колониста се са вољом за рад враћало и самопоштовање, жеља поправити се и радост живети. Колонија је многе спасла са понора пропасти; многи има само њој да буде захвалан на осигурани положај и задовољан живот; многи, које је она примила, остали су само њоме сачувани да не упадну у злочинство и не оду на робују! „Ни у Паризу ни у Лондону нема тако благодатна завода,“ рече писцу један виши чиновник министарства, који је био слат у Француску и Енглеску од стране владе, ради студије сличних хуманих установа, „и ја бих веома желео, да бисмо их имали више; тада би било много што шта боље.“ Нека би се ова жеља што пре испунила!

(СВРШИТЕ СЕ).

УПУТСТВА

ЗА ИСЉЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА.

д). О употреби помагача.

(СВРШЕТАК).

Нарочито морају ти људи добро да разуму наредбе свога господара, т. ј. они морају да знају, да ли су оне озбиљне, и да ли их у опште треба да извршују или не. Ако н. пр. коњ хрђаво и неједнако галопира, па продавац по стотину пута командује, да јахач тера овога на галоп, то он ипак из рачуна пусти да иде ходом. Господар пеује и бајаги се љути представљајући купцу, да то ништа друго није, но једино невестина јахачева. Међу тим је у истини то само споразум између господара и јахача, да се купац обмане и куповину коња приволе.

Више пута ће рећи пред купцем господар своје слуги: „Не шибай ми коња, већ га пусти да иде како он хоће, јер он иначе иде лепо.“ Слуга се учини као да не чује заповест свога господара, те настави шибане само за то, што зна, да коњ иначе не би хтео да иде. И то се чини ради обмане купчеве.

Сем сталних момака у штали, има сваки такав трговац још и друге људе, за које нико незна да са њим у вези стоје, то су његови помоћници, који за добру награду о њему по вароши добре гласове проносе, особито ако се он ређе у тој вароши појављује. Они га хвале као добра, ваљана и поштена трговца, па онда долазе и на вашар, посматрају и диве се његовим коњима и најзад их пробају и погађају се. Ако за то време придођу и други купци, они онда изјављују трговцу, да им је жао што немају при себи толико новца, да таког изврсног коња могу да купе, па онда анимирају друге на куповину. Ти помоћници, или помагачи долазе обично на вашаре под видом трговца, скромних и имућних сељака, а понеки пут богме

и обучени у официрску униформу. А и иначе су ти помоћници трговцу од велике користи онда, када почну да причају како је велика тражња коња и како им цена скаче. Сем тога, кад почну да грде друге трговце и кад се учине да овога, чије коње хвале, и за кога „раде,“ никако и не познају.

Осим ових помоћника; има још и других људи, који стоје у служби каквог трговца, само што ови о томе ништа незнају. У сваком готово месту има таквих људи, који се било из насије, или из дуга времена, баве искључиво са коњима. Они на тај начин задобију у својој околини гласа као добри познаваоци коња и ауторитети у томе. Трговац употреби све и сва, само да се са једним од њих упозна. Кад му то испадне за руком — што обично није никаква тешкоћа — он се онда труди, да му се представи и покаже са најбоље стране. Прича му о великом трговању, о његовим добрим коњима, а нарочито о његовом солидном и поштеном раду у тој грани трговине. Најзад му продаје врло доброг и изврсног коња по врло ниску цену и на своју сопствену штету. Али то све он чини из рачуна, јер унапред зна, да ће му се све то богато накнадити. Купац почне да хвали купљеног коња и трговца, те тако постане овај у целој тој околини чувен и лако распрода на варљив начин своје рђаве коње.

Вешт продавац пази још и на друге разне околности, које би му можда могле у његовом послу сметати. Тако пази он, да своје коње на вашарима држи у близини механе, у којој цигани свирају и певају. Он придобије механицију за се, те овај наређује циганима да свирају и у бубањ ударају, чим он каквог свог коња почне да води и приказује. Сваки, а особито стари послужени војнички коњи, чим чују свирку, одмах се расположе, па се онда лепо и достојанствено држе и иду.

Има још и један други мариџетлук, који трговци у томе своје послу употребљавају, и који се такође у неколико може као превара сматрати. Тај се мариџетлук састоји у томе, што они обично стоје у вези са другим таким трговцима, који савем у другом округу живе. Са тим трговцима мењају они своје коње, које у свом крају нису у стању да протуре за друге, које опет ови нису могли да продаду. Кад они тако измењају те коње, они их онда много лакше и продаду, јер се одмах почну да хвале, како су набавили отуд и отуд добре коње, којима пара нема, шат наиђу на невешта купца, који разуме се доцније увиди да је преварен.

Али је између осталог најгаднији начин у томе послу тај, кад ко хоће нечијег коња да купи, па подмити за то слугу дотичнога сопственика, да овај своје господару представи и јави да му је коњ оболео, и да је задобио ману, па да би га зато требало одмах продати, те да се за времена за њ колико толико добије. Наравно, да господар на то одмах пристане — особито ако се у коњима не разумева — само да му све што је у коња уложио не пропадне. Тако нпр. међу коњу повећу парчад сапуна међу зубе само да избацује више пене, и да изгуби вољу на храну. То може више недеља да траје те коњ почне да слаби, а његов господар кад то опази увери се и сам, да је постао невредећи, те га по савету свога слуге прода. Чим га купац јевтино купи, он му, разуме се одмах повлади сапун из зуба, коњ почне добро да једе, и после кратког времена он се толико опорави, да се и његов стари господар не може довољно да начуди. Исто тако забадају коњу у копиту половине шиваћих игала, услед чега почне коњ постепено да рама, па како се обично прави узрок томе не може да пронађе, то му газда буде најзад принуђен да га прода, задовољавајући се да за њ добије колико толико. Чим му пак нови газда извуче игле из копите, он за неколико дана опет потпуно оздрави. Ово не чине само слуге, већ и подмићени цигани, који се увлаче у туђе штале и тај свој гадни посао врше.

Најзад ваља споменути још једно сретство, које се употребљава онда, кад је ко рад да вештачким начином спречи каквог доброг коња, да какав терет уз брдо извуче, те да на тај начин примора његовога господара да га као неупотребљива прода. На ту цел наместе теглећем коњу испод стражњег ама, који се испод репа провлачи, ситне и оштре ексерчиће. Чим коњ почне да иде уз брдо па још ако вуче и терет, тај се ам затегне, а ексери му се забоду у месо, те он услед јакних болова стане. А ако га понова потерају, он се не миче с места, јер радије грпи и шибе, но забудање оштрих ексера у

месо. Наравна ствар да господар буде принуђен да га као неупотребљива будзашто прода, незнајући, да је то само мариџетлук био, да га лише ваљаног и доброг живинчета.

Препоручујући иследницима све што је до сада о овој врсти преваре наведено, нека им уједно то послужи и као упутство и поука, како би се они у појединим конкретним случајевима умели да нађу, и како би могли према томе да предузму све нужне мере, које за потребне нађу, и које им се као најподесније у таким приликама буду свидиле.

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

(НАСТАВАК)

Суду општине ваљевске.

Молим суд да ми на основу пописне књиге Б. изда уверење: колико ми је сада година и о томе, гди сам по војеним списковима и у коме роду војске уписан.

Прописну таксу платићу.

12. Априла 1898. год.

Ваљево.

Илија Вуковић
абација.

(На полеђини):

№ 964.

Нека г. Павловић секретар извади податке из војених спискова и из пописне књиге Б. и о томе поднесе суду извештај.

12. Априла 1898. год.

Ваљево.

Председник суда:
М. Лазић.

Према горњој наредби г. Председника, подносим следећи извештај:

а., из војених спискова, који се код овог суда налазе, молиоц Илија Вучковић уписан је под бр. 41. списка, као редов пешак II чете III батаљона I позива.

б., из пописне књиге Б. види се, да је тада Илија пријављен са 30 година старости према чему данас му је 44 год.

14. Априла 1898. год.

Ваљево.

Секретар суда:
М. Павловић.

Р.

Издати на основу ових података молиоцу тражено уверење по наплати таксе.

14. Априла 1898. год.

Председник суда:
М. Лазић.

Чланови:
М. Првуловић.
Ч. Костић.

Увера.

Суд општине града Ваљева, уверава сваку државну власт о томе:

да је Илија Вучковић абација олд. уписан у војсци као обвезник, и као редов пешак II чете III батаљона I позива под СПБр. 41.; да се из пописне књиге Б. ове општине види, да је приликом пописа, вршеног у години 1884., пријављен са 30 година, према чему му је сада 44 године.

Ову уверу издаје му суд на захтев пошто је прописну таксу у 2 динара платио.

Од суда општине града Ваљева 14. Априла 1898. № 964. Ваљево.

Секретар:

М. Павловић.

НВ. Следује овера полиц. власти.

Председник суда:
М. Лазић.

Суду општине лесковачке.

Потребно ми је уверење о томе: да сам стања сиротног, да немам никаква ни кретна ни некретна имања, да сам удовица покојног Владимира Марковића наредника, и да сам владања доброг, како би се могла обратити молбом за инвалидску потпору.

Молим суд да ми оваково уверење изволи издати.

27. Јула 1897. год.

у Лесковцу.

Јулка Марковић
удова.

Ми подписани грађани уверавамо општинску власт, да је молитељка доиста удовица пок. Владимира Марковића бив. на-

редника, да нема никаква ни кретна ни некретна имања и да је владања и понашања у опште доброг.

27. Јула 1897. год.
у Лесковцу.

Станко Петровић каф.
Владимир Црнобарац трг.
Оверава, Члан суда:
Марко Антоновић.

(На полеђини):

№ 11964.

На основу овог тврђења грађана, познатих суду, издати молитељци тражено уверење бесплатно.

27. Јула 1897. год.
Лесковац.

Председник суда:
А. Петровић.

Уверење.

Суд општине града Лесковца, на основу прибављених доказа, уверава овим сваку државну власт, да је Јулка, удова Владимира Марковића бив. наредника, стања по све сиротног, јер нема никаква ни кретна ни некретна имања; и да је владања и понашања у опште доброг, за какву се и у грађанству сматра. Ову уверу издаје јој суд на захтав као по све сиротној бесплатно.

Од суда општине лесковачке 28. Јула 1897. г. № 11964.
у Лесковцу.

Писар:
К. Терзић.

(М. П.)

Председ. суда:
А. Петровић.

Уверење.

Дозвољавам моме сину Андрији Петровићу свршеном гимназисти, да може конкурисати и ступити као питомац у војну академију.

Ово уверење издајем му као његов родитељ и природни заступник, а на основу захтева изложеног у стечају за пријем питомаца у војну академију.

29. Јула 1897. год.
Крагујевац.

Марко Петровић
начелник срески у пенз.

Да је Марко Петровић, начелник ср. у пензији, ово уверење, које издаје своје сину Андрији, пред овим судом за своје признао, суд општине града Крагујевца, лично познавајући га, тврди.

№ 12035

29. Јула 1897. г
Крагујевац.
Секретар:
М. Обрадовић.

Председник суда:
С. Милошевић.

Рађено у суду општине Убске 22. Јула 1897. год. Уб.

Преста суду Лука Јовановић надничар оvd. на изјави:

Ја, као рођени отац Милана Јовановића ђака, одобравам му, да може добровољно ступити у војну музику и у истој одслужити закони рок од шест година, а уједно обвезујем се, да ћу држави накнадити штету, коју он за време свога одслужења буде учинио.

Милош је владања доброг, српски је поданик, има 12 година.

Све ово потврдиће сведоци, грађани ове општине, које приводим суду.

Лука Јовановић.

Ми тврдимо, да је Милан владања доброг, да је са својим оцем Луком српски поданик и да је стар 12 година.

Милосав Ивановић сарач.
Петар Обрадовић каф.

Оверава, Члан суда:
Г. Богutowић.

(На полеђини):

№ 1624.

На основу уверења грађана, издати молцоу тражено уверење, по наплати таксе.

22. Јула 1897. год.
Уб.

Председник суда:
А. Марковић.
Чланови:
Г. Богutowић.
А. Стојић.

Увера.

Лука Јовановић, овдашњи надничар, одобрио је, на протоколу код овога суда, да његов син Милан Јовановић ђак, може ступити у војну музику и ту одслужити законом прописани рок од 6 година, обвезујући се у исто време, да ће за њега накнадити сваку штету, коју држави за време одслужења рока буде учинио. Син му Милан, по прибављеним доказима од стране овог суда, има 12 година, владања је доброг и српски је поданик.

Ову уверу издаје суд Луки пошто је прописну таксу у два динара платио.

Од суда општине убске 22. Јула 1897. год. № 1624. Уб.

Писар:
М. Филиповић.

(М. П.)

Председник суда:
А. Петровић.

(наставике св)

Формула за издавање пуномоћија изабраним посланицима.

Пуномоћије.

На основу чл. 75. Устава и по прописима изборнога закона скупштинског, изборна Скупштина среза Н. округа Н. или окружне вароши Н., на своје састанку држаном у Н., данас изабрала је за трогодишњу периоду скупштинску 1897, 1898 и 1899 године у смислу чл. 1. реченог изборног закона за свога посланика Н. Н. из Н.

Ради законног уверења, бирачки одбор поменуто изборне Скупштине, издаје именованоме посланику ово пуномоћство.

Н. дана Н. месеца 189. год.

у Н.

Председник бирачког одбора
изборне скупшт. ср. Н.,
или окружне вар. Н.

Н. Н.

Чланови одбора:

Н. Н.

Н. Н.

Н. Н.

Н. Н.

(Печат)
(општински)

ОБЈАЊШЕЊА.

Уредништво је добило ово објашњење на упутства: О суђењу општинских судова по кривичном поступку, које је штампано у 11. бр. нашега листа од ове год. на стр. 77. и то:

Општински судови не могу да суде грађанске спорове по кратком поступку.

У „Полицијском Гласнику“ а у бр. 11. од ове год., одштампан је чланак: „Упутства за суђење грађанских спорова по кратком поступку“.

Овим чланком писац је дао упутство: како општински судови требају да раде при суђењу по исправама, и том приликом упућује их на §§. 449. и 450. општ. грађ. суд. пост., који говоре о кратком поступању при суђењу грађан. спорова код првосред. судова, и вели, да, и — општински судови требају по исправама да расправљају и суде „кратко“ по овим законским прописима.

Ако се утврди мишљење појединих правника,* да општински судови имају да суде само по закону, онда је погрешно мишљење писца поменутог чланка о томе: да и општински судови могу по исправама расправљати и судити грађанске спорове по кратком поступку у смислу §§. 449. и 450., а да је овако ево доказа:

Наш грађ. поступак поделио је радње свију судова у поступању при извињању грађ. спорова.

Радњу општинских судова у извињању грађан. спорова прописао је само у глави I-ој од §. 12. до 27.; а од § 6. до 12. прописао је њихову надлежност.

По овоме поступку, а по наредби §. 20. општински судови не могу никога у грађанском спору осудити, докле га не саслушају; и не само да не могу никога осудити не саслушаног, него не могу несаслушаног дужника од пута задржати ни решење о забрани над њим донети — §. 19. грађ. поступка.

* Види чланак: „Да ли општ. судови извињају и суде „просто“ или по закону, „Бранич“ бр. 2. од ове год.

А за бољу јасност овога, ево да цитирамо прописе истих §§-а:

У §. 19. вели се:

»Противу решења о забрани или задржању дужника с пута, даје се жалба првостеп. суду«:

»1. Ако дужник није никако саслушан и т. д.; а

У §. 20. вели се:

»Жалбе противу пресуде и решења општин. судова, разматра и решава у последњем степену председник или председником одређени судија у првостепеном суду. Жалби има места само у овим случајевима:

а) ако општински суд није жалиоца саслушао;« и т. д.

Из овога види се јасно: да је законодавац хтео, да дужник код општинских судова мора бити прво саслушан, па онда осуђен, без разлике доказних средстава: било по исправама, било по сведоцима сведока, било по главној заклетви, на основу којих се нешто од дужника потражује.

Па кад је овако, онда прописе §§. 449. и 450. не могу општински судови примењивати у своме поступању у грађанским споровима, јер §. 450. грађ. пост. вели:

»У кратком поступку тужени се неће саслушавати«.

Оволико о овоме; а да ли је и оправдано законодавчево тражење: да општински судови не могу дужнике не саслушати по исправама осуђивати, па ни решења о забранама ни о задржању ових с пута доносити, то је предмет законске расправе, коме држим, није места овде.

6. Марта 1898. год.

Крагујевац.

С. Недељковић.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Дамњан Ђорђевић, лопов. Овај лопов сад је тек почео развијати свој лоповски таленат. Правио је врло веште експерименте у самој затвору управе гр. Београда.

Овим је хтео, да удари темељ својој вештини за даља времена... Разуме се, да се такви експерименти не могу прикрити, кад су извршени у самој затвору. И поред све вештине, хитрине и пажње, мора се дело пронаћи, јер се зна, да није могло избити изван домаћаја полицијске радње...

Дамњан је у Марту месецу тек год. кажњен од стране кварта палилулског са десет дана затвора, због — скитње. Ушав у полицијску апсану, у њему се појаваше старе навике и појуде. Није могао десет дана...

Пажљиво је посматрао притворенике. Мерио их је од главе до пете. Његовом оштром оку није измакла ни једна ситница, а да није добро запазио и проучио... На једноме апсенику спази сребрн сахат и златан прстен... Чекао је згодну прилику, па да те обе ствари предигне... Беше то баш у очи првога априла. Врло вешто примаче се апсенику, кад је овај спавао, и придиге му сахат и прстен. Али није дуго уживао у своме плену. Власт, брзим и енергичним трагањем пронађе сат и прстен. Притешњен околностима, Дамњан је признао дело, и за то је пресудом кварта палилулског кажњен са 30 дана затвора и 4 месеца полицијског надзора. Кад су му ову пресуду саопштили, узвикнуо је:

— Па то је готово нека мала робија?...

Те речи нису избачене онако у ветар... Њима је хтео казати: па зар за такву ситницу да будем тако много кажњен? Чекајте само, док учиним нешто веће, па ћу видети колико ћу онда бити осуђен!... Бар кад дувам у »хладовини« да знам за што...

8. Маја тек год. пуштен је из затвора и сад је у слободи... Ево му слике без даљег коментара... Кад он у затвору краде, нека процене читаоци, шта ће тек радити у слободи! За то га се ваља чувати...

Дамњан је родом из Ст. Албеговца; има 22 год., омален, добро развијен; плав у опште.

Влајко Арсенијевић »Пазарац«, коцкар и лопов. Тек ако је зашао у 30. годину старости, па ипак спада у групу старијих коцкара. У томе колу људи не гледа се на старост, већ на спрему, искуство, хитрину и вештину.

Ко ове особине има, тај стоји високо изнад својих другова. И ова црта неваљала карактера »краси« овог коцкара и лопова. Он, је, још као малолетан 1882. год. био осуђен на две године робије због опасне крађе. Ову је крађу извршио у друштву са Николом Лазаревићем и Т. Пећанцем... Влајко је рођен у Гроцкој, али стално живи у Крушевцу, т. ј. његова породица, а он иде од града до града, од села до села и од вашара до вашара, па краде, вара, »окреће попа« и — сече кесе... То му је занат. То он зна и уме. У томе је печен до — савршенства... У осталом, он се, како једном рече, за то и сиремао... Његов се дух у тим пословима не заморава... Ето, баш пред укрес ове године, дошао је у Београд у намери, да и он што за овај благ дан — »пазари«... Освртао се на све стране не би ли нашао што год »за свој рачун«... И док је он гледао тако тамо-амо, дотле је власт пратила сваки његов покрет — и омела га у намери његовој. Ухватила га на »марвеном тргу«, где је меркао прилику да дође до туђе имовине...

Пресудом кварта врачарског од 4. априла тек год. Бр. 3818 кажњен је са десет дана затвора и прогонством у окр. крушевачки. Затвор је издржао 14. истог мес. и тога је дана прогнат за Крушевца...

Па пошто је Влајко »лак трговац«, то му и доносимо слику, да је читаоцима увек — на видлику.

Светозар Нешић звани »Нешко«, опасан коцкар и варалица. Ово је маркирана варалица и коцкар... Те особине као да се у њему развијале још из ранага детињства, па су тако срасле у њему, да их је тешко сада из њега искоренити... Он је родом из Београда, има 34 године. Зна занат шло-серски али га одавно заменио са другим занатом: коцкањем и варањем. До децембра месеца прош. године њега је могао човек редовно сваке ноћи видети по неким овдашњим кафанама, како окреће »конген« или »густира« фарбла.

Дању пак, »Нешко« је хватао лаковерне сељацима и »продавао им машине за прављење лажних банака«. Цео »кунст« тих машина био је у томе, што су биле тако конструисане, да су се у њима, испод једног камена у величини банке, могле метути праве банке. Приликом окретања ове машине, једна по једна од оних уметнутих банака издваја се, и тада изгледа, као да испод пресе излазе оног часа од-

штампане. Разуме се, да су се за овај посао бирале *нове правне банке*. Један старији коцкар, признао је — онако у поверењу — да је помоћу једне овакове машине, у коју је метнуо 10 нових банака, измамио од једног богатог Крагујевчанина 4.000 динара продавши му исту по ту цену. Сиромас Крагујевчанин мислио је да створи још једну „Народну Банку“ у Крагујевцу.

Машине, о којима говоримо, донеле су „Нешку“ доста новаца, али су и учиниле да га полиција гони из Београда и кажњава. Без Београда нема „Нешку“ живота. Од децембра месеца пр. год. па до марта мес. ове год. небројено пута био је кажњаван и протериван из Београда. И поред свега тога, он се увек из прогонства враћао. Последњи пут вратио се из прогонства некако баш пред Ускрс. Но, пошто је познат, а и на њега се свуда озбиљна пажња обраћа, то је одмах ухваћен и затворен. Пошто је, по пресуди кв. теразиског одлежао у затвору 7 дана, прогнат је у унутрашњост Србије.

И власти и приватни грађани треба добро да припазе на овог коцкара и варалицу, која ће, нема сумње, и даље продужити свој стари занат — коцкање и превару. Нарочито *превару* са машинама: за прављење лажних банака... Кад хладно промислимо, налазимо ово: баш треба да осете они, које гони жеља за наглим и недозвољеним богатством, кад их овака варалица у своје замке увуче и очерупа тако, да им падне бар пола крова од куће, коју су збиља трудом и поштеним радом стекли.

ПОПРАВИО СЕ...

Стара је то варалица, тај Л... О њему смо много писали. По ономе, што смо о њему дознали, изгледаше, као да ће и у гроб лећи, а својих се навика неће оставити.

Али није било тако.

Он се збиља поправио.

Па шта је утицало на њега да се смири; да се отресе својих неваљалих навика, и да пође стазом поштенога живота?

Да у кратко испричамо тај нагли прелом у његовоме животу.

— Од како ми је изашла слика у „Полицијском Гласнику“, од тога доба ја сам — мртав. Где год одем, познају ме; где год се појавим пруже прст: то је Л... варалица, чија је слика изашла у „Полицијском Гласнику“. А полиција? Она је увек готова, к'о запета пушка... Тако прича сам Л... Па онда је даље наставио:

— Мене су по тој слици ухватили на стотину места у Србији. Кад сам у Бајиној Башти издржао досуђени затвор, протераше ме у В... Шта ћу тамо?... Освртао сам се и лево и десно, па ништа. Мука је то, кад је овакав човек у месту свога рођења... Склањају се од мене као од „шугаве овце“... Бадава, тако се више не може живети. Дунем једнога дана па право у — С... Мислио сам, да тамо што год одпочнем... Идем, а све мислим на „Полицијски Гласник“. Хеј, како је то *пре* красно било. Лични опис на — ту. Па какав је лични опис? Плав, црномањаст, смеђ и т. д. а таквих људи има на стотине... Друго је било оно, а друго ово сад. Слика ти стоји, па те по њој и деца познају. И онда: кафедрија има тај лист, има општина, дућанџија, а већ о полицији и да не говорим!.. Чим се где год покажем, одмах сам упао у — ђуп. Јес, Бога ми. То нас просто уби, закла, уништи... У С... се обрех једног дана. Ама ко да је неко у рог дувао, тако се то стекло па ме гледа. И, разуме се, да ме је полиција одмах дочепала и затворила...

— Ти си Л..., вели секретар начелства...

— Јесам... рекох, а осетих како ме нешто у грлу гуши.

— Не вреди ти ни лагати... Ево твоје слике...

Мене тек нешто текну у срцу. У томе часу озбиљно премисљах: да се овако не може више живети. Жигосан жигом општег презрења, ја сам постао опасан за друштво. Шта ћу да радим?... Стари пут по коме сам ишао беше зарастао густим бодљикама. Преко њега не могу више прелазити. Да се обрем на другу страну. Пред-а-мном стоји стаза чиста, равна и удобна. Ох, како се по њој може лепо путовати. Та ме стаза води у бољи живот, води ме на поље часног и поштеног рада. Тако мислим, а осећам како ме сузе гуше... Сетио сам се у томе часу свега оног што сам препатио... Помислио сам на

своје родитеље. У томе часу сетих се и једног свог друга К., који је сада чиновник и заузима у државној служби одличан положај. А ја? Варалица, скитница, полицијски преступник, човек са жигом на челу, понижен, презрен, остављен и одбачен и од Бога и од људи... Кад други мирно ужива у својој породици, ја, к'о рањена дивљач стрепим, да ме не види жандарм и да ме не отера у затвор. Кад се други одмара у својој постели, миран, безбрижан, са осмехом на уснама, јер му је савест чиста и мирна, ја се преврћем где год у шумарку ван света и људи, и презам на сваки шум, који изводи лисје на гранама... Ни пријатеља, ни брата, ни човека, који би ме благо погледао... Преступник, тако је зујало у мојим ушима. Преступник, варалица, измет друштвени, одјекивало је по стотину пута у мојој души. И секретар ме гледа. Његово орловско око приметило је преокрет у мојој души. Видео је, као у огледалу, шта се у њој догађа, па ме некако погледа, благо, сажалљиво... И ја, потресен својим сопственим осећајима, сломљен болом, кајањем и прекором своје пробужене савести, падох пред њим на колена и узбуђен повиках:

— Дајте ми рада! Бићу поштен човек...

— Знаш ли какав занат?

— Знам да правим — четке.

— Па ради...

— Немам новаца...

— А колико ти треба у први мах за тај посао?

— До тридесет динара.

За час ми племенити људи добровољно између себе скупише оволику суму. Први је дао окружни начелник. И ја добих тај новац. Овај добри човек ударио је нов темељ моме животу... Ја сад радим... Радим са вољом, одушевљењем. Видим како је то лепо — поштено радити... Отворио сам малу радионицу... Радим и — кајем се. У раду заборављам старе своје грехове. У раду желим да издигнем себе на моралну висину, да будем члан — друштва, да будем поштен грађанин... И колико сам се пре љутио на „Полицијски Гласник“, што ми је слику донео, сад му благодарим, јер само тако, ја сам угушио у себи оног злог демона, који ме је гонио на неваљала дела...

Кад свратите кад год у С....., ви ћете видети једног четкара, како ради и — певуца. Рађња му је мала ал' је он задовољан. То је Л... Он се поправио... Кад год мало одахне од свога рада, он подигне главу и благим гласом понавља по неколико пута:

— Хвала ти господине секретаре. Хвала...

ЛОПОВСКИ ХУМОР.

(НАСТАВАК)

Пре неколико година нестане једној познатој личности накит из куће. Лопови су покрали све посуђе сребрно и накит. Узалуд је полиција трагала — од лопова нигде ни трага ни гласа.

Једнога дана управник добије преко поште један омањи аманет, у коме се налажаше велики брилијантски накит. Ту, поред тог адиђара, беше и једно писамце.

„Поштовани госп. управниче,

Преко поште шаљемо вам овај адиђар од бриљаната, који смо „очистили“ у улици Н. пре неколико дана. У исто време јављамо вам, да смо срамно преварени и изиграни. Ко би још могао што сумњати, ко би још и смео помислити да наши такозвани богаташи и људи из виших класа носе лажно камење и тиме нас, поштене лопове, срамно варају. Молимо вас учтиво, подајте ове „бемише“ дијаманте натраг њиховом газди и саопштите му, да му адиђар врло радо натраг варамо, јер за нас нема никакве вредности, а у души нам буди једну непријатну успомену. У исто време молимо вас кажите му да у будуће не лаже да су му покрадени дијаманти... Срам га било...

НВ. Два златна сата јесу чисти као и сребрно посуђе. Наравно, то смо овом приликом задржали.

Верујте, овај нас адиђар доводи у сумњу да и код других бољих кућа нема „бемише“ брилијаната. Што се нас тиче, ми за њих никако не маримо.

Примите, и овом приликом, као и вазда, наше искрено поштовање“.

Управник је одма подвргао адиђар прегледу. Јувелир је заиста констатовао да је камење лажно.

* * *

Пре краткога времена дође о једној прослави једна дама из Новог Сада у Београд. Наравно, хтела је само присуствовати свечаности и сутра дан, са неким познаницима и познаницама вратити се првим возом натраг кући.

Али јој на њену несрећу, за време позоришне представе неко извуче из цепа новчаник и десет форината у њему.

Госпођа се јако љутила, али најпосле се примири, узајми за пут и трошак од једне своје пријатељице двадесет динара и врати се у Нови Сад.

И она би тај догађај са свим заборавила да једнога дана не стиже писмо из Београда, од непознате руке.

Писмо је било препоручено.

Госпођа га отвори и упропасти се кад опази у њему своју десетицу.

»Поштована госпођо,

Када сам вас пре неколико дана у позоришту проматрао, мени се учинило да вреди, да учиним једну смелу операцију. Ни помислити нисам могао да ћу се у својим очекивањима преварити. Прво што сам рачунао то је, да сте са стране, дакле: имате уза се доста новаца. Али сам се одмах уверио на лицу места, да вам је кеса танка као и ваш струк. Пошто сам се уверио, да сте с муком дошли да једну свечаност видите, што је и за нас свечаност, то вам шаљем натраг ваш новац, јер ће те, нема сумње, више но ја потребовати ових десет форината. А надам се, да ћу тиме прибавити ваше поштовање према нашем сталезу. Узгред вам напомињем, да сам још исте вечери наишао на једну врло добру »партију« која ми је наклонила, што нисам могао наћи у вашим џеповима. То је био такође са стране господин; није ни приметио кад сам га »оперирао«. А нашао сам код њега четири стотине динара. Овај ме је »дентлмен« јако обрадовао и ако му ни збогом нисам казао. Ту, ономад, чујем од једнога побратима, полиција се страшно љути што још није наишла на мене, то јест, што ме још није пронашла.

Верујући, да ће вама од велике користи бити ваших десет форината, ја вам их враћам.

Нема сумње, ви ћете се чудити од куд то да ја сазнам вашу адресу. А, верујте, то је врло проста ствар. То се врло лако може сазнати од гостионичара где се одседа; нарочито то иде као по лоју, ако је лопов центлмен и угледан, као ја што сам.

Овом приликом молим вас, госпођо, за извињење што вам не могу и новчаник послати. Али се усуђујем и један леп савет да вам препоручим: ако кад год опет долазите у нашу лепу престоницу, то гледајте да свој новчаник мало боље »фатирате« тим вашим десетицама, јер је у Београду живот доста скуп.

Поздрављајући вас овом приликом, остајем са особитим поштовањем

Н. Л. звани »Зеџ«
поштен лопов.

Истина, тај лоповски хумор стаје скупо многе људе; али, на крају мора се рећи, да није без духа.

У идућим бројевима изнећемо неколико нових слика и фотографија из области лоповске хумористике.

ПОТЕРА.

Милеву, жену Младена Ристића, келнера са Уба, тражи београдски Духовни Суд актом од 2. маја ове год. Бр. 3090. Њу треба стражарно спровести Управи града Београда с позивом на бр. 10720. По дознању, она се налазила тамо негде у улици око Дома сиротне дце, а за тим у кући једној у улици »Краљице Наталије«.

Светозар Михаиловић, из Грачаца ср. жичког, има да се узме на одговор због кријумчарења дувана. Светозар је отумарао негде у цели да избегне казну. Начелник окр. рудничког актом од 29. пр. мес. № 3445 моли све полицијске власти да га потраже и нађеног њему стражарно упуте. Светозар је средњег стаса, црномањаст у опште; има 28 година. Власти

које су ближе Београду, могу га спровести Управи гр. Београда с позивом на бр. 10435.

Коста Игњатовић, бив. столарски момак, родом из Крушевца, 4. ов. мес. побегао је из Болнице за душевне болести и том приликом украо и обукао хаљине једног болничара те болнице. Наређује се потера. Пронађеног треба спровести Упр. града Београда с позивом на бр. 10665.

Андрија Веселиновић, земљоделац из села Месараца, среза посаво-тамнавског, ноћу између 22—23 јануара текуће године извршио је крађу оваца Мићи Лукићу, земљоделцу из Бељине. Он је по извршеној крађи одмах ухваћен али је доцније опет побегао из притвора општине бељинске. Шабачки првостепени суд актом од 25. пр. мес. № 9312. моли све полицијске власти да Андрију потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени Андрија може се спровести и Управи града Београда с позивом на № 11050. Он има 23—24 године средњег је раста; црномањаст у опште.

Ноћу између 3. и 4. ов. мес. непознати лопови увукли су се у воћњак Младена Дрочића из села Крњића, суда општине Јозовичке, среза посаво-тамнавског и, из истог одвели два коња и кола Андрије Стефановића из истог села, па побегли. Коњи изгледају и то: 1-во је коњ длаке зелено-беле, без роваша, стар 10 година а раста је средњег; 2-го је кобила длаке доратасте, стара 10 година без роваша. Обоје су без поткова. Кола су просте кочије, офарбана жуто са малим крилима. Наређује се потера. Пронађене лопове стражарно спровести са покрајом дотичном среском начелнику или Управи града Београда с позивом на Бр. 10745.

Начелник среза млавског депешом од 10. овог мес. доставља: »Ноћу, између 7. и 8. ов. мес. четири непозната зликовца напали су на Павла Новаковића из Ждрела, овог среза а у Колиби у месту »Орешковици«, где је код стоке заноћио па пошто су га из пушке обранили, одвели су му седам брава оваца с жагањцима све бели. Зликовци су били сви наоружани пушкама, од њих ни једнога обрањени није могао познати. Само зна да су били средовни људи, пуни, а ниски, а двојица су били одевени и то: један је имао на себи црно гуњче, беле чакшире, црну влашку шубару, опанке на ногама, други је био у гаћама, гуњчету, са црном шајкачом на глави и опанке на ногама.« Наређује се потера за непознатим зликовцима. Пронађене треба стражарно спровести начелнику среском, или Управи града Београда с позивом на Бр. 11.032.

Игњату Младеновићу из Брестовика, среза грочанског. ноћу 9. о. м. из пашњака нестала је кобила са малим женским ждретом. Кобила је длаке зелене, матора 7 год. висока 153 см. без други роваша, ждребе је длаке мрко-доратасте, старо до 30 дана; у једну жутоногасто на челу цветасто и на носу брњасто. Пронађене лопове треба стражарно спровести начелнику среза грочанског с позивом на Бр. 6980. од 10. тек. месеца, или Управи града Београда на Бр. 11.063.

Начелство моравског актом Бр. 4432. доставља: »30. пр. месеца, ове године, више села Поточца у срезу темнишком. дошла су 5 наоружана зликовца, који су ухватили Милутина Тодоровића Живка Максимовића, из Поточца исте злостављали за добре и имућне грађане испитивали, везане у шуми оставили и затим побегли. Први је омалец, црномањаст, без браде, стар до 30 година говори влашки. Други је висок дугообразаст, сувољав, брија се, говори влашки, сматра се као арамабаша. Трећи је мали, дежмекаст, има бркове увијене, црне, има црну кратку браду, обрве црне. Четврти је омалец, дежмекаст пун човек, био је без браде. Пети је средњег раста, по годинама је најстарији, има велике жуте бркове. Пронађене зликовце треба под јаком стражом спровести горњем начелству с позивом на његову нумеру акта или Управи града Београда на Бр. 10.843.

ЛИЧНИ ОДНОСИ ПОЛИЦИЈСКИХ ЧИНОВНИКА.

Г. Жика Илић, писар начел. окр. пожаревачког, верио се 10. ов. мес. са госпођицом Видом, сестричином г. П. Поповића адвоката из Пожаревца.